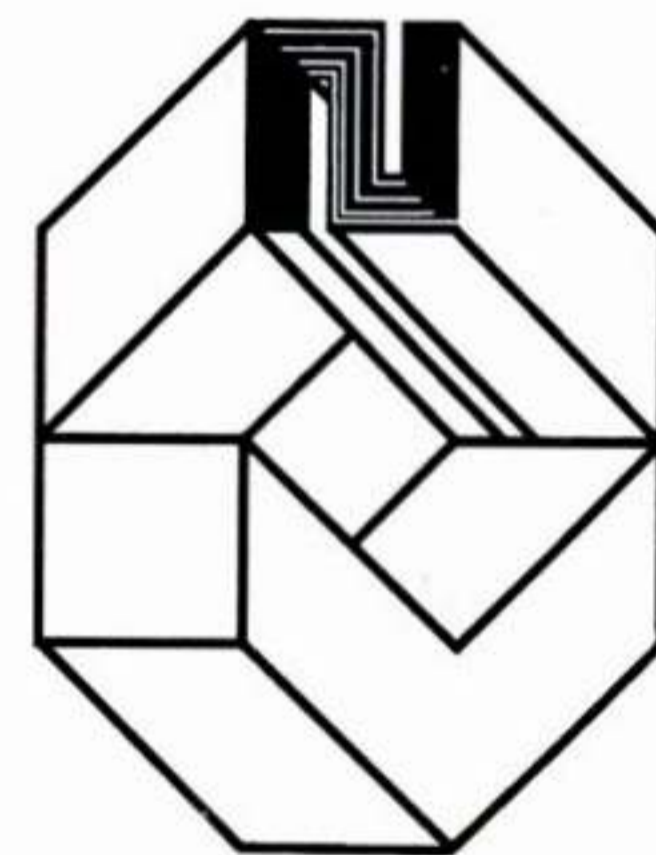

*SAKRALNI OBJEKTI
NOVOG ZAGREBA*

POVODOM DANA DRŽAVNOSTI

Zagreb, 26. svibnja - 5. lipnja 1995.

Izložbu je otvorio pomoćni biskup zagrebački
Mons. dr. ĐURO KOKŠA

Sakralne građevine, prikazane na ovoj izložbi su s područja Turopolja, znamenitog zagrebačkog polja Srednjega vijeka, a prvi puta spomenuta pod svojim slavim imenom u Statutima Ivana arhidakona Goričkoga kao campus Turouo 1334. godine. Negda ovo područje bijaše dijelom katedralnoga arhidakonata zagrebačkoga, a danas je to crkvena jurisdikcija Turopoljskoga arhidakonata i njegova tri dekanata Odra, Okić i Novi Zagreb.

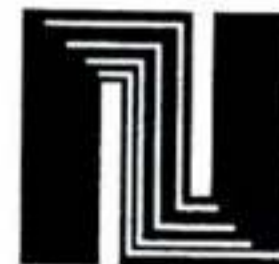
Ovaj dio Turopolja, odnosno njegova današnjeg sljednika Područne uprave Novi Zagreb, marnim trudom svog urbaniziranog i seoskog stanovništva bi ispunjen sakralnim zdanjima koji su predmet ove izložbe. Nabožni njegovi stanovnici, potomci Plemenite općine Turopoljske, krenuše na svoj put kroz povijest kao slobodnjaci zagrebačkog castruma. Put do plemstva bijaše trnovit, a ovaj proces započeo već 1225. godine, dovrši dobar kralj Matija 1487. godine. Konačna dodjela grba koji plemenitoj općini turopoljskoj podari cesar Karlo III. 1737. godine i faktičko pravo osobnog sudjelovanja na Saboru bi njegovim apogejem, a završna epizoda neslavno djelovanje komeša Josipovića za Iliraca, te nestanak općine i rasap obiteljskih zadruga plemića jednoselaca...

Turopolje je živjelo svoj bogati život zasnovan na jednoselnim plemićkim gospodarstvima usred bujnih šuma punih hrasta, čijim se žirom hraniše tada nadaleko znane turopoljske svinje. Ta je gusta šuma ne samo stvarala gospodarski osnov života, nego i služila za građu turopoljskih ljepotica, drvenih domova specifičnog sklopa, koji još i danas krasi mnoga turopoljska naselja. Drvena se arhitektura nije iscrpila samo u svjetovnim zdanjima, nego su i pobožni Turopoljci u tom materijalu izradili i mnoštvo sakralnih objekata, od kojih na ovoj izložbi prikazujemo crkvu u Jakuševcu.

Guste šume po kojima je po predaji nekada lutao tur, bijahu ispresijecane rjetkim putevima, na čijim križanjima u naseljima i izvan njih bijahu znamenja vjere, poklonci ili pilovi. Poklonci su vremenom isto tako izvedeni od trajnog materijala, a njihova ih znamenitost i potreba mjesnog stanovništva da se pred njima prekriže i Bogu zahvale što nađoše pravi put slijedi do danas, te tako nedavne 1991. godine, po jednu takovu pokloncu Skupština grada Zagreba imenova ulicu Sv. Izidora!

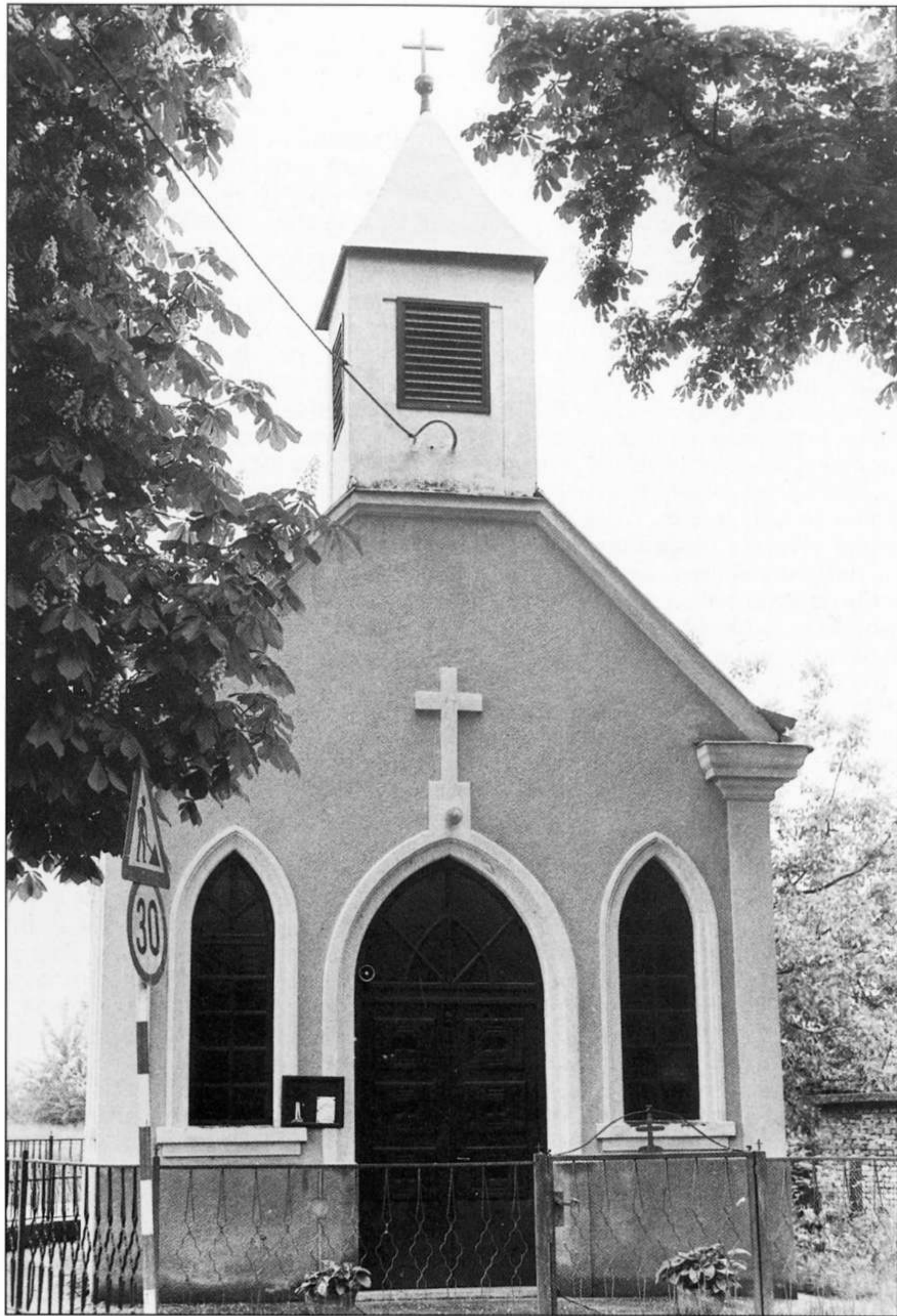
Vjerojatno su i ostale drevne župe čije crkve ovdje izlažemo, u trenutku kada ih Ivan Gorički ili popis župa 1501. navodi, bile drveni sakralni objekti, no vrijeme i ukus vremena, a kadkada i danas neželjeni imutak nekog župnika, potare drevnu izvornu ljepotu i nadomjesti ju zidanom građevinom. Posebice se zidane crkve javljaju u doba baroka kada se među imanjima članova plemenite općine konačno stvara svjetovni aristokratski veleposjed. Te zidane crkve bijahu sačinjene po ukusu vremena, većinom u doba baroka, a krunu te barokne izgradnje čini djelatnost Draškovića u Brezovici, čiju ljepotu crkve tako lijepo opisa Antun Gustav Matoš u "Našim ljudima i krajevima"... Kad pogledate sa vrha Mesničke ulice ili Strossmayerova šetališta, vidjet ćete nadesno iza savskog mosta prema Vukomeričkim goricama, nalijevo od Štupnika, u simfoniji pitome ravnice dvije, tri bijele pjege: crkvu, župni dvor, a nalijevo u parku stari grad, plemićki, francuskom rukom pod Napoleonom dekorirani dvorac, danas imanje nekog g. Auša. To vam je Brezovica. Za dva sata dobra pješaćenja ste tamo.

Tamo je u svoje vrijeme bila bijela, posivjela, nešto zapuštena crkva sa dva tanka, džamijska tornja s ograđenim cintorom i klasičnim seoskim grobljem na zapadu, prema Samoboru, a sa golemim dvorištem, golemom lipom i župnim dvorom na istoku. Prvi kat te kurije bijaše drven, ali ugodan i gospodarski prostran, hladovit ljeti, topao zimi, a ja ne nađoh krova pod kojim se ugodnije sluša pljusak kiše, fijuk vjetra i kojemu je nebo bliže... Koliko poezije u staroj Brezovici, koliko ljepote u hrvatskom ladanju...!".

Centar za kulturu NOVI ZAGREB, Remetinečki gaj 12, ZAGREB

GALERIJA SPEKTAR - NOVI ZAGREB

BLATO
MAJKA BOŽJA SNJEŽNA
*Crkva je sagrađena 1934.
godine.*

BOTINEC
KAPELA Sv. PETRA
u dvorištu Kurije

**BREZOVICA
ŽUPNA CRKVA UZNESENJA
MARIJINA**

Spominje se prvi puta u pisanim dokumentima 1277. godine potom u popisu župa 1344. i 1574. godine. Baroknu crkvu s dva zvonika na pročelju podigli su grofovi Draškovići 1756. godine, od kada potječu orgulje i inventar crkve.

Crkva je iznutra oslikana baroknim freskama 1776. godine. O crkvi je pisao i A. G. Matoš u "Naši ljudi i krajevi".

**BREZOVICA
DVORSKA KAPELA**

Dvorsku baroknu jednobrodnu kapelu dali su izgraditi grofovi Draškovići, istovremeno kad su pregrađivali dvorac. Nalazi se u perivoju sjeverozapadno od dvorca; oslikana je krajem sedmog desetljeća XVIII stoljeća.

Sv. KLARA

ŽUPNA CRKVA Sv. KLARE

U Sv. Klari nađeni su ostaci iz rimskih vremena. Župa je osnovana 1366. godine, spomenuta u popisu župa 1501. godine, a barokna crkva sa ostacima slikarija je podignuta 1768. godine.

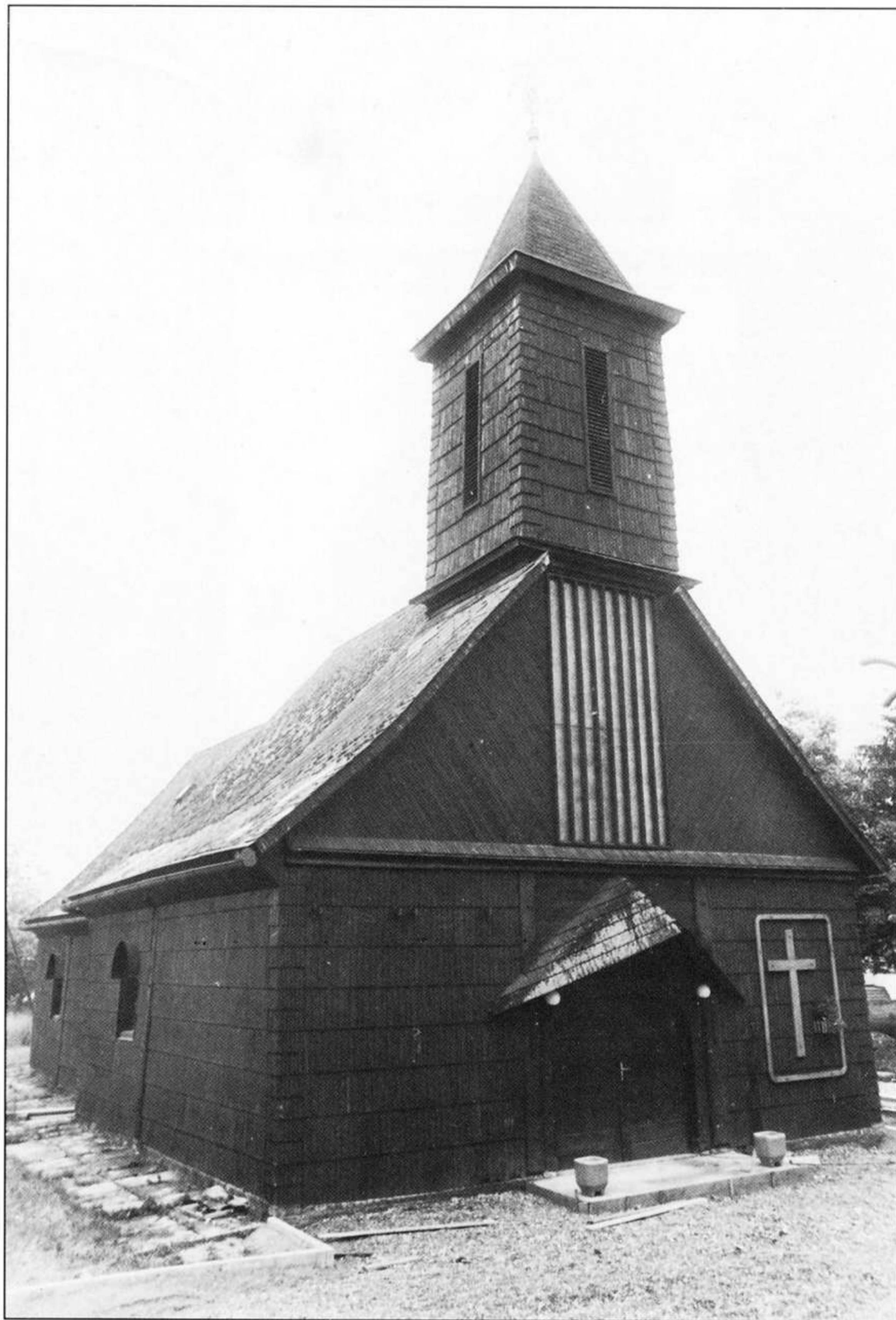

**HRAŠĆE
POKLONAC (PIL)**

Pisani izvori spominju u Hrašću rimsku cestu. Hrašće se spominje 1265. godine.

JAKUŠEVEC
ŽUPNA CRKVA Sv. MARKA

Župa se prvi puta spominje 1334. i 1520. godine. Crkva je jednobrodna turopoljska drvena sakralna građevina izgrađena 1832. godine. U unutrašnjosti je nadsvođena bačvastim svodom koji se u dva maha proširuje. Od inventara posebice je zanimljiv oltar iz godine 1691., djelo radionice Ivana Kamersteinera.

ODRA
ŽUPNA CRKVA Sv. JURJA

U Odri su nađeni ostaci iz rimskih vremena, župa se spominje 1331., 1334. i 1395. godine. Barokna župna crkva visoka zvonika sagrađena je 1780. godine.

U Odri je sjedište dekanata Odra Turopoljskog arhidakonata Zagrebačke nadbiskupije.

ODRA
POKLONAC Sv. IZIDORA
*Poklonac Sv. Izidora,
španjolskoga sveca iz XII. st. s
likom sveca u seljačkome ruhu,
proglašena svetim 1622. godine.*

ODRANSKI OBREŽ
KAPELA Sv. ANE

**REMETINEC
MAJKA BOŽJA KRALJICA
HRVATA**

U Remetincu je nađen rimski novac. Prvi se put spominje 1217. godine. Remetinec je dobio ime po pavlinima (eremitima) koji su ga stekli između 1301- 1309. godine.

Crkva je sagrađena 1935. godine.

**STUPNIK
ŽUPNA CRKVA Sv. IVANA
NEPOMUKA**

Župa je u Stupniku prvi puta spomenuta 1334. godine i obnovljena 1822. godine. Crkva je jedobrodna sa zvonikom na pročelju, sagrađena u baroknome stilu 1772. godine i oslikana iluzionističkim freksama.

Inventar crkve je vrlo vrijedan, među kojim se ističe oltar s palom Sv. Tri kralja iz oko 1780. godine.

**STUPNIK
MAJKA BOŽJA
LAURETANSKA**

Barokna crkva iz 1749. godine, u kojoj je na glavnom oltaru ukomponiran pil Sv. Marije iz 1701. godine, doniran od K. Čunčića.

**STUPNIK
Sv. BENEDIKT**

Barokna crkva sagrađena uz kuriju na kat. Crkva je sagrađena 1705. godine, na mjestu gdje je nekada stajao tvrdi grad grofova Celjskih, koji se spominje 1452. godine. U unutrašnjosti se ističu tri oltara iz XVIII. stoljeća.

SIGET
CRKVA Sv. KRIŽA

Župna crkva (franjevačka) Sv. Križa, sagrađena od 1970-1975. u Sigetu.

Arhitekti Marija Salaj i Emil Sešić.

Crkva je realizirana oblikovanjem uočljivog volumena kao urbanističkog akcenta s kasnomodernističkim elementima.

Sveti trag, Zagreb 1994., 598-600

Sponzori
TISKARA MARKULIN - HRAŠĆE
MESNICA FIOLIĆ d.o.o. - ZAGREB, Hrašće

Izdavač	CENTAR ZA KULTURU NOVI ZAGREB GALERIJA SPEKTAR Remetinečki gaj 12 Tel./fax.: 01 640-189, 640-190
Za izdavača Organizacija izložbe	BRANKO MARIĆ JULIJANA REPUŠIĆ
Autor izložbe i predgovor	IVAN RUŽIĆ
Fotografije	MILJENKO GREGL
Postav izložbe	JULIJANA REPUŠIĆ IVAN RUŽIĆ
Tehnički postav izlože	ŽELJKO DOROTIĆ
Kompjuterska priprema	NIKOLA RADOŠEVIĆ
Tisak	Tiskara "MARKULIN" Hrašće
Naklada	500